

II. évfolyam | 51. szám | 2020. 12. 17. – 2021. 01. 06.

550 Ft | Éves előfizetőknek: 438 Ft
2,99 EUR | 11 RON | 279 DIN

mandiner

Itthon
érezem jól
magam

Év végi szám
120
oldalon!

**HOSSZÚ
KATINKA**

Az olimpiai bajnok úszó
tervekről, magyarságról
és az első otthoni
karácsonyról

EXKLUZÍV

**MATEUSZ
MORAWIECKI**

ÉVÉRTÉKELÉS

**DÖMÖTÖR CSABA
VS. TORDAI BENCE**

ERDŐ PÉTER

CSOÓRI CSALÁD

BAYER ZSOLT-NOVELLA

www.mandiner.hu

9 772676 929008 2005

META
100 KÖNYV A JÖVŐRŐL

Vissza a jövőbe

| BÖSZÖRMÉNYI NAGY GERGELY | A BRAIN BAR JÖVŐFESZTIVÁL ALAPÍTÓJA

Miben áll a jövőképes magyar stratégia? Nem a krónikus megfelelési kényszerben, divatos ideológiák mindennapi lelkes importjában. Helyette egészséges emberképben, realista államszervezésben és a tágabb otthonunk, Közép-Európa melletti szilárd elkötelezettségben. Ünnepi recenzió Orbán Balázs könyvéről.

„Az egyetlen ok, amiért még nem tört ki a harmadik világháború, hogy senki sem tudja, ki kivel van éppen” – szolt egy ismeretlentől 2020 legszellemesebb Twitter-üzenete. A nemzetközi kapcsolatok persze – ahogy Hans Morgenthau megfogalmazta – eredendően anarchikusak, ám a napjainkban tapasztalható káosz a magam és Orbán Balázs generációja számára akkor is példa nélküli. A nemzeti érdek természetének újragondolása egy ilyen esztendőben nem csupán lehetőség. Halaszthatatlan feladat.

Balázs könyvéről vállalt elfogultsággal írok. Egyrészt, mert a szerzővel – röviddel mostani megbízatása előtt – együtt jártuk be Észak-Amerika végtelen országútjait, álmos kisvárosait, fenséges nemzeti parkjait az alaszakai vadontól a Rushmore-hegy sziklás oldalába faragott elnöki arcképekig. Másrészt, mert minden szellemi kísérlet előtt lelkesen adózom, ami a magyarok egészséges önképét, mélyen megérthető, ám szerfelett unalmas kisebbségi komplexusának lebontását tűzi ki céljául. A *magyar stratégiai gondolkodás egyszerűsége* pontosan ilyen könyv.

A kihívás nagy, hiszen a stratégia fogalma napjainkra egyfajta retorikai hiperinfláció áldozata lett. „Minden bagatell kérdést stratégiai-nak minősítünk, s az ügybuzgó cégvezetők vagy hivatalnokok mindent megtesznek azért, hogy a névjegyükön a bűvös stratégia szó szerepeljen, még akkor is, ha a gyakorlatban betöltött munkakörüknek semmi köze ehhez a tevékenységhez.” Szerzőnk nem tartozik utóbbiak közé, hiszen közéleti szerepvállalásának vállalt célfüggvénye a közösség- és hálózatépítés, a nemzetstratégiában gondolkodó szellemi műhelyek életképességének megteremtése a 2020-as évekre.

Ami ezzel összefüggésben szerzett tapasztalatainak summázatát illeti, Orbán Balázs szerint egyrészt a jó stratégia miközben egyaránt kiterjed a célok és eszközök meghatározására, elegendő teret hagy a dinamikus értelmezésre, a mindenkor változó körülményekhez, saját befolyásunkon messze kívül eső tényezőkhöz való alkalmazkodásra. Másrészt – s talán ez a legfontosabb – a jó stratégia nem indulhat ki másból, mint tárgyának alapvető karakteréből.

Ez különbözteti meg a társadalommérnökségre építő baloldali utópiákat, az emberi természet és a helyi jelleg megerősökölését feltételező nagy kísérleteket (kommunizmus, multikulturalizmus) a teremtett világra s benne az emberi léptékre szabott konzervatív megközelítéstől. S ezért foglalkozik a szerző kiemelten a „mi a magyar?” székfűi kérdésével mindennemű megfejtés előtt. A szabadság szeretét, a hódítás nélküli – tehát imperializmusra sosem törekvő – vitézség, a másutt kimunkált eszmék sajátosan magyar értelmezése, a nyugati és keleti kötődés egyidejűsége és a kereszténységben gyökerező kultúra jelentik e karakter sarokpontjait.

Orbán Balázs mindezek fényében tizenhat eredőjét számolja össze egy autentikus, a 21. században is időszzerű magyar nemzetstratégiának. Első csoportjuk a zsidó-keresztény emberkép körül összpontosul, mint

amilyen az Isten előtti egyenlőség, az emberi természet utópikus kísérletekkel szembeni immunitása, az igény a családra, a munkára, a közösségre és a magántulajdonra, mindez erős egyéni autonómiával és felelősséggel. A második csoport szervező motívuma az erős és cselekvőképes állam: a szuverenitás, a szegyenérzet nélküli érdektudatosság és az ezekre alapozott önálló külpolitika. A harmadik Közép-Európa

mindenkori jelentőségéről, a térségi dinamika sorsunkra gyakorolt befolyásának felismeréséről szól, benne a visegrádi együttműködésről és a konstruktív kapcsolatról a határon túli magyar közösségeknek otthont adó államokkal. Kimaradt-e valami? Biztos, hogy lehetne másként is csoportosítani. Ennek a megoldókulcsnak kétségkívül erénye, hogy a realizmusa nem rövid távú. Értékajánlata nem ideológiák importján, egynyári divathullámok meglovaglásán alapul, hanem a régmúltat a jövővel összekötő egyéni, közösségi és intézményi garanciákat azonosít.

Ugyanitt ejtsünk néhány szót a nyelv sosem túlbecsülhető, viselkedésformáló jelentőségéről. Ma már pontosan tudjuk, hogy az anyanyelv magától értetődő kommunikációs szerepe mellett egyúttal az agyműködés „szoftvere”, a logikánkat, észjárásunkat meghatározó erő. Ezért tűnhettek a tengerentúli tudományos közösségben marslakónak a távolba szakadt magyar atomzsenik. S ezért főbenjáró bűn, hogy a hazai akadémia a 20. század második felétől a dilettáns germanizmus rabja lett. Minél bonyolultabban fogalmazunk, annál szakmaibbnak tűnünk – hangzik a soha ki nem mondott, de mindennap tetten érhető értelmiségi gyakorlat ökölszabálya. Orbán Balázs könyvének e tekintetben műfaji önértéke

**„A magyar stratégiai
gondolkodás
egyszeregye a nihil
ellen íródott, amely
távolról sem absztrakt
ellenfél”**

van. Világos beszédre, közérthetőségre való törekvése mögött felsejlenek napjaink nagyszerű történetmesélői, Jared Diamond, Niall Ferguson és Yuval Harari mesterfogásai. Nemcsak a szöveg, de a változatos összetételű és olykor meglepő képillusztrációk tekintetében is.

Végül a csomagolásról, hiszen a borítót készítő Futaki Attila a zsáner magyar világsztárja. Túlzás nélkül nevezhetjük a műfaj Oliver Stone-jának, aki korábban a Marvelnek is rajzolt, és szerepelt a *The New York Times* bestsellerlistáján (nem beszélve arról, hogy ő alkotta a Mandiner-elődlap *Reakció* első számának borítóját is). A tartalommal tökéletes szinkronitást adó, sejtelmesen elegáns víziója a fedlapon a legátgondoltabb megjelenésű könyvek polcára helyezi Orbán Balázs munkáját.

2020 ugyan újszerű és kaotikus, tanulsága nemzedékünk számára azonban még lehet régimódi és egyszerű. A *magyar stratégiai gondolkodás egyszeregye a nihil ellen íródott, amely távolról sem absztrakt ellenfél*. Ellenkezőleg. Ott van megint a kapuknál. ■

Orbán Balázs: *A magyar stratégiai gondolkodás egyszeregye*. Mathias Corvinus Collegium, 2020